

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.02(160).17
УДК: 355.233.2:796; 159.98:167

Гіренко С. П.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
заступник декана з навчально-методичної роботи факультету №2
Харківського національного університету внутрішніх справ,
Голубничий М. В.,
викладач кафедри фізичного виховання та спорту
Національної Академії Національної гвардії України
Тулінов В. С.,
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету №2
Донецького державного університету внутрішніх справ,
Коваленко В. Л.,
старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету №2
Донецького державного університету внутрішніх справ,
Пащенко В. М.,
викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету №2
Донецького державного університету внутрішніх справ,
Стасенко О. А.,
Викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету №2
Донецького державного університету внутрішніх справ,
Олексієнко С. В.,
викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету №2
Донецького державного університету внутрішніх справ,
Хацаюк О. О.,
вихователь-методист 1 категорії Комунального закладу
«Дошкільного навчального закладу №18» комбінованого типу,

ПСИХОФІЗИЧНА ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРАВООХОРОНЦІВ ДО СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ (ОПЕРАТИВНОЇ) ДІЯЛЬНОСТІ

Враховуючи результати моніторингу науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури, членами науково-дослідної групи встановлено, що актуальним питанням визначення складників, які впливають на психофізичну готовність майбутніх офіцерів інституцій сектору безпеки і оборони України із правоохоронними функціями до службово-бойової (оперативної) діяльності – присвячено недостатню кількість досліджень, це у свою чергу підкреслює актуальність і практичну складову обраного напрямку наукової розвідки.

Головною метою дослідження є визначення екстремальних факторів, які впливають на психофізичну готовність майбутніх офіцерів-правоохоронців під час виконання ними завдань за призначенням. Методи дослідження: абстракції, вимірювання, експертного оцінювання, опитування, порівняння, спостереження тощо.

В результаті теоретичного дослідження членами науково-дослідної групи визначені екстремальні фактори, які впливають на психофізичну готовність майбутніх офіцерів-правоохоронців під час виконання ними завдань за призначенням. На наш погляд структуру впливу екстремальних факторів на психофізичну готовність представників досліджуваної категорії під час виконання ними посадових обов'язків на первинних офіцерських посадах складає: 1) мотивація до виконання службово-бойової (оперативної) діяльності в екстремальних умовах (із відповідними залежностями: психологічний стан індивіда; фізичний стан; адаптація; реакції пристосування; ефективність виконання завдань за призначенням; рівень сформованості професійних компетентностей тощо); 2) характер екстремальних факторів (блок 1: порушення структури тканин, інгібування активності ферментів, порушення окисних процесів, внутрішньоклітинний ацидоз, гіпоксія клітин, гліколіз, регенерація, фізіологічні реакції відповіді; блок 2: механічні; фізичні; хімічні, термічні, біологічні, соціальні, антропогенні (патогенні), матеріально-технічні; блок 3: порушення процесу обробки (сприйняття) інформації, імпульсивність в діях, загальмованість, порушення виконавчих функцій, порушення процесу сприйняття та мислення, емоційне напруження, психологічні (психофізичні) реакції відповіді); 3) стресори готовності (бойова небезпека, гіподинамія (гіпокінезія), вібрація (ухитування), патогенні мікроорганізми, фізичні (психофізичні) навантаження, нервово-психічне напруження, біль, холод, гіпоксія, спека, спрага).

Перспективи подальших досліджень у обраному напрямку наукової розвідки передбачають розроблення комплексів прикладних фізичних вправ, які передбачають використання TRX петель в системі індивідуального фізичного тренування майбутніх офіцерів інституцій сектору безпеки і оборони України.

Ключові слова: екстремальні фактори, майбутні офіцери, правоохоронці, професійна освіта, психофізична готовність, складники, спеціальна фізична підготовка, тактична підготовленість

Girenko S., Holubnychy M., Tulinov V., Kovalenko V., Pashchenko V., Stasenko O., Oleksienko S., Khatsaiuk

O. Psychophysical readiness of future law enforcement officers for service-combat (operational) activity. Taking into account the results of the monitoring of scientific and methodological, special and reference literature, the members of the scientific research group determined that the actual issue of determining the components that affect the psychophysical readiness of future officers of the institutions of the security and defense sector of Ukraine with law enforcement functions for service and combat (operational) activities - dedicated to the insufficient number of studies, this in turn emphasizes the relevance and practical component of the chosen direction of scientific research.

The main goal of the study is to determine the extreme factors that affect the psychophysical readiness of future law enforcement officers during their assigned tasks. Research methods: abstraction, measurement, expert evaluation, survey, comparison, observation, etc.

As a result of a theoretical study, the members of the scientific research group identified extreme factors that affect the psychophysical readiness of future law enforcement officers during their assigned tasks. In our opinion, the structure of the influence of extreme factors on the psychophysical readiness of representatives of the studied category during their performance of official duties in primary officer positions is: 1) motivation to perform service-combat (operational) activities in extreme conditions (with corresponding dependencies: psychological state of the individual; physical condition; adaptation; adaptation reactions; effectiveness of performing assigned tasks; level of professional competence formation, etc.); 2) nature of extreme factors (block 1: disruption of tissue structure, inhibition of enzyme activity, disruption of oxidative processes, intracellular acidosis, cell hypoxia, glycolysis, regeneration, physiological responses; block 2: mechanical; physical; chemical, thermal, biological, social, anthropogenic (pathogenic), material and technical; block 3: violation of the process of processing (perception) of information, impulsiveness in actions, inhibition, violation of executive functions, violation of the process of perception and thinking, emotional stress, psychological (psychophysical) reactions of responses); 3) readiness stressors (combat danger, hypodynamia (hypokinesia), vibration (shaking), pathogenic microorganisms, physical (psychophysical) stress, neuropsychological stress, pain, cold, hypoxia, heat, thirst).

Prospects for further research in the chosen direction of scientific research include the development of applied physical exercise complexes that involve the use of TRX loops in the system of individual physical training of future officers of institutions of the security and defense sector of Ukraine.

Keywords: extreme factors, future officers, law enforcement officers, professional education, psychophysical readiness, components, special physical training, tactical readiness

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Аналізуючи звіти виконання завдань за призначенням офіцерами-випускниками системи МВС України: Національної гвардії України, Національної поліції, Державної прикордонної служби України, тощо (2021-2022 р.р.), а також військовослужбовцями різних категорій інституцій сектору безпеки і оборони України – доцільно констатувати, що в реаліях сьогодення провідну роль в системі їхньої професійної освіти (підготовки) відіграють компетентності, які формуються під час спеціальної фізичної підготовки та під час психологічної підготовки. Це в сукупності формує психофізичну готовність представників досліджуваної категорії, що забезпечує якісне виконання ними та підлеглим особовим складом завдань за призначенням, які нерідко відбуваються в екстремальних умовах.

Визначення складників екстремальних факторів, які впливають на психофізичну готовність майбутніх офіцерів-правоохоронців інституцій сектору безпеки і оборони України (СБОУ) під час виконання ними завдань за призначенням на первинних офіцерських посадах сприятиме ефективній модернізації програм їхньої професійної освіти, що підкреслює актуальність обраного напрямку дослідження та практичну його складову.

Дослідження виконано відповідно до **плану науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт:** факультету №2 Харківського національного університету внутрішніх справ; Національної Академії Національної гвардії України; факультету №2 Донецького державного університету внутрішніх справ, а також профільних кафедр закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання (вищих військових навчальних закладів) відповідно до договорів про міжкафедральну співпрацю (ініціативний проєкт «Екстремальна діяльність – 2022»).

Аналіз останніх досліджень і публікацій (1 етап, червень-жовтень 2022 р.) дозволив визначити низку наукових праць: Д. Швеця [1], І. Ковалю [2], Г. Хлипаки [3], А. Куруч [4], Ю. Таймасова [5] та інших учених і практиків: А. Бухуна, Є. Денисенка, Ю. Медвідь, О. Петрачкова, В. Шемчука, В. Ягупова – які у своїх працях висвітлювали актуальні напрями формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до виконання завдань за призначенням.

Достатньо цікаві та інформативні є напрацювання учених: О. Колесніченка [6], С. Мула [7], М. Литвинчука [8], О. Поканевича [9], Ханим Раміз кизи Софієва [10] й інших фахівців: В. Афанасенка, І. Ващенко, Г. Гребенюка, О. Назарова, С. Кучеренка, Н. Маса, Н. Пенькової, А. Стадника, М. Товми – у яких розкриті особливості організації системи психологічного забезпечення майбутніх офіцерів-правоохоронців (військовослужбовців різних категорій інституцій СБОУ).

Заслужують уваги наукові праці учених: С. Костіва [11], О. Хацаюка, О. Єлісєєвої, В. Жукова, В. Клименка, Ю. Бережного [12], В. Шемчука, О. Хацаюка, В. Соколовського, А. Ковтуненка, О. Корнієнка, Ю. Муштатова [13], О. Khatsaiuk, M. Medvid, V. Maksymchuk, O. Kurok, P. Dziuba, V. Tyurina, P. Chervonyi, O. Yevdokimova, M. Levko, I. Demchenko, N. Maliar, E. Maliar, I. Maksymchuk [14], В. Пронтенка, О. Старчука, О. Гусака, А. Дятела, І. Хлібовича, К. Пльєви, О. Рябухи [15] та інших учених і практиків: В. Кирпенка, О. Петрачкова, Ф. Попова, Г. Сухоради, Р. Любича, А. Турчинова, Ю. Фіногенова – у яких розкриваються актуальні питання формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до професійної діяльності із акцентованим використанням засобів фізичної, та спеціальної фізичної підготовки.

Враховуючи результати моніторингу спеціалізованих Інтернет-ресурсів (аналізу науково-методичної та довідкової літератури), членами науково-дослідної групи: С. Гіренко, В. Тулінов, М. Голубничий, В. Коваленко, В. Пашенко, О. Стасенко, С. Олексієнко, О. Хацаюк (провідні учені та практики у обраному напрямі наукової розвідки)

встановлено, що актуальним питанням визначення складників, які впливають на психофізичну готовність майбутніх офіцерів інституцій СБОУ із правоохоронними функціями до службово-бойової (оперативної) діяльності – присвячено небагато досліджень, це у свою чергу підкреслює актуальність і практичну складову обраного напрямку наукової розвідки.

Мета статті. Головною метою дослідження є визначення екстремальних факторів, які впливають на психофізичну готовність майбутніх офіцерів-правоохоронців під час виконання ними завдань за призначенням.

Для досягнення мети дослідження планувалося вирішити наступні завдання:

- провести аналіз науково-методичної літератури у напрямі формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до виконання завдань за призначенням;
- здійснити аналіз спеціальної та довідкової літератури з проблематики психологічного забезпечення майбутніх офіцерів-правоохоронців;
- визначити ефективні педагогічні моделі, технології, методики тощо, які забезпечують готовність майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до професійної діяльності із акцентованим використанням засобів фізичної, та спеціальної фізичної підготовки.

Методи дослідження: абстракції, вимірювання, експертного оцінювання, опитування, порівняння, спостереження тощо. Крім цього було використано власний досвід організації системи професійної освіти майбутніх офіцерів інституцій СБОУ.

Виклад основного матеріалу дослідження. У динаміці другого етапу (листопад-грудень 2022 р.) відповідно до результатів опитування провідних психологів, а також фахівців спеціальної фізичної підготовки, які забезпечують підготовку офіцерських кадрів для інституцій СБОУ із правоохоронними функціями (враховуючи результати аналізу спеціалізованої літератури) встановлено, що структуру психофізичної готовності представників досліджуваної категорії до ризику під час виконання службово-бойової (оперативної) діяльності складають наступні компоненти:

1) здатність до вольового зусилля (рішучість, сміливість, воля); професійна товарицькість (товарицькість, толерантність, довіра); професійна ідентичність (патріотичність, законотворчість, професійна гідність); витримка (самовладання) (організованість, дисциплінованість, обережність) [16];

2) розвиток та вдосконалення фізичних якостей; формування професійно-прикладних навичок з пересування по пересіченій місцевості, подолання перешкод, рукопашного бою (застосування заходів фізичного впливу, сили), військово-прикладного плавання та метання гранат на дальність та влучність; забезпечення високої професійної працездатності; підвищення стійкості організму до впливу несприятливих факторів службово-бойової (оперативної) діяльності і навколишнього середовища; формування психологічної стійкості, впевненості у власних силах; виховання цілеспрямованості, сміливості і рішучості, ініціативи і винахідливості, витримки та самовладання; формування готовності майбутніх офіцерів до дій в екстремальних умовах; удосконалення бойової злагоженості підрозділів; зміцнення здоров'я, загартування, гармонійний фізичний та духовний розвиток; формування ведення здорового способу життя [14].

Низкою учених: О. Колесніченко, І. Приходько, Я. Мацегора, Н. Юр'єва – обґрунтовано, що психологічна готовність представників інституцій СБОУ із правоохоронними функціями до ризику у службово-бойовій (оперативній) діяльності має в своїй основі три складові: зосередженість на виконанні поставленого завдання; високий рівень взаємодії; здатність контролювати свій страх [17].

Таким чином, визначення складників екстремальних факторів, які впливають на психофізичну готовність майбутніх офіцерів-правоохоронців під час виконання ними завдань за призначенням дозволить у майбутньому розширити теоретичні основи формування психологічної стійкості представників досліджуваної категорії до дій в екстремальних умовах, а також забезпечить раціональну побудову системи спеціальної фізичної підготовки майбутніх офіцерів-правоохоронців.

В процесі подальшої дослідно-аналітичної роботи на підставі аналізу спеціалізованої науково-методичної літератури [2, 6-11, 13-15, 16, 17] членами НДГ встановлено, що у структуру впливу екстремальних факторів на психофізичну готовність представників досліджуваної категорії під час виконання ними посадових обов'язків на первинних офіцерських посадах входить: мотивація, характер екстремальних факторів та стресори готовності (із відповідним змістовим наповненням).

Аналізуючи зазначену вище спеціальну та довідкову літературу нами визначено екстремальні фактори, які впливають на психофізичну готовність майбутніх офіцерів-правоохоронців під час виконання ними завдань за призначенням (рис. 1).

Членами науково-дослідної групи очікується, що алгоритмічно згрупована та схематично відпрацьована структура впливу екстремальних факторів на психофізичну готовність майбутніх офіцерів-правоохоронців до службово-бойової (оперативної) діяльності сприятиме раціональній побудові системи їхньої професійної освіти. Це у майбутньому забезпечить якісне виконання ними та підлеглим особовим складом завдань за призначенням в екстремальних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності.

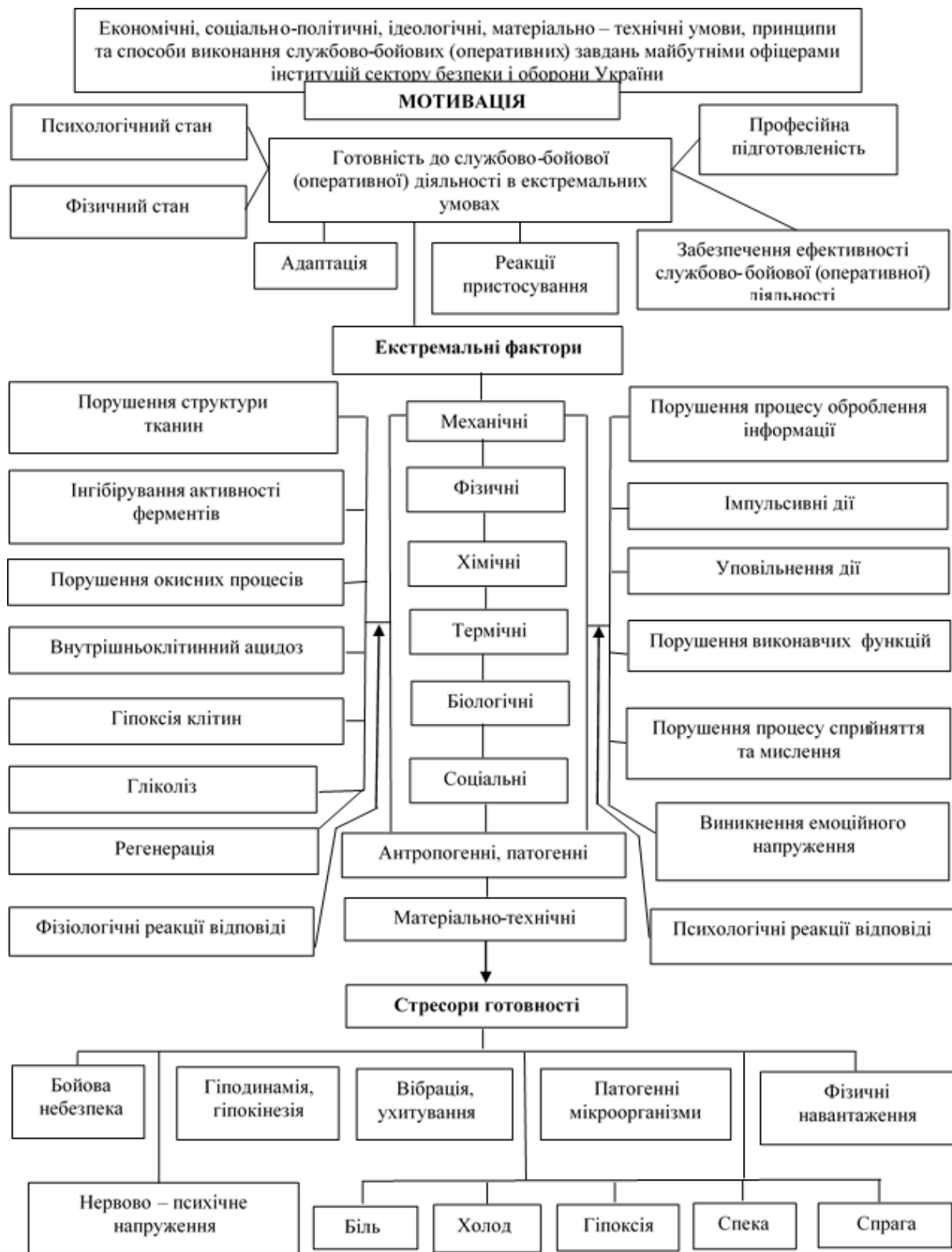

Рис. 1. Вплив екстремальних факторів на психофізичну готовність майбутніх офіцерів-правоохоронців до службово-бойової (оперативної) діяльності

Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. В результаті теоретичного дослідження членами науково-дослідної групи визначені екстремальні фактори, які впливають на психофізичну готовність майбутніх офіцерів-правоохоронців під час виконання ними завдань за призначенням.

На наш погляд структуру впливу екстремальних факторів на психофізичну готовність представників досліджуваної категорії під час виконання ними посадових обов'язків на первинних офіцерських посадах складає:

1) мотивація до виконання службово-бойової (оперативної) діяльності в екстремальних умовах (із відповідними залежностями: психологічний стан індивіда; фізичний стан; адаптація; реакції пристосування; ефективність виконання завдань за призначенням; рівень сформованості професійних компетентностей тощо);

2) характер екстремальних факторів (блок 1: порушення структури тканин, інгібування активності ферментів,

порушення окисних процесів, внутрішньоклітинний ацидоз, гіпоксія клітин, гліколіз, регенерація, фізіологічні реакції відповіді; блок 2: механічні; фізичні; хімічні, термічні, біологічні, соціальні, антропологічні (патогенні), матеріально-технічні; блок 3: порушення процесу обробки (сприйняття) інформації, імпульсивність в діях, загальмованість, порушення виконавчих функцій, порушення процесу сприйняття та мислення, емоційне напруження, психологічні (психофізичні) реакції відповіді);

3) стресори готовності (бойова небезпека, гіподинамія (гіпокінезія), вібрація (ухитування), патогенні мікроорганізми, фізичні (психофізичні) навантаження, нервово-психічне напруження, біль, холод, гіпоксія, спека, спрага).

Результати теоретичного дослідження впроваджені у систему професійної освіти майбутніх офіцерів-правоохоронців: Харківського національного університету внутрішніх справ; Національної Академії Національної гвардії України; Донецького державного університету внутрішніх справ.

Перспективи подальших досліджень у обраному напрямі наукової розвідки передбачають розроблення комплексів прикладних фізичних вправ, які передбачають використання TRX петель в системі індивідуального фізичного тренування майбутніх офіцерів інституцій сектору безпеки і оборони України.

Література

1. Швець Д. В. Підготовка майбутніх офіцерів МВС України до охорони і забезпечення громадського порядку в процесі фахової підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2016. 22 с.
2. Коваль І. С. Формування професійної готовності майбутніх рятувальників до діяльності в екстремальних умовах : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Львів, 2017. 235 с.
3. Хлипавка Г. Г. Формування соціальної компетентності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України в процесі професійної підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2019. 22 с.
4. Куруч А. В. Формування політичної компетентності майбутніх офіцерів у вищих військових навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Харків, 2019. 292 с.
5. Таймасов Ю. С. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх фахівців : автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04. Харків, 2021. 44 с.
6. Колесніченко О. С. Психологічна готовність працівників МНС України до професійної діяльності в екстремальних умовах : автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.09. Київ, 2011. 19 с.
7. Мул С. А. Психологія готовності офіцера – прикордонника до професійної діяльності : дис. ... докт. психол. наук: 19.00.01. Київ, 2016. 539 с.
8. Литвинчук М.Ю. Формування психологічної готовності майбутніх прикордонників до прийняття рішення в кризових ситуаціях : автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.01. Київ, 2018. 288 с.
9. Поканевич О.А. Формування психологічної готовності до професійної діяльності у майбутніх пожежних-рятувальників : дис. ... канд. психол. наук: 19.00.09. Київ, 2019. 279 с.
10. Ханім Раміз кизи Софієва. Психологічні критерії професійної придатності рятувальників служби порятунку особливого ризику МНС Азербайджанської Республіки : дис. ... докт. філософії: 053 «Психологія». Харків, 2021. 218 с.
11. Костів С.Ф. Критерії, показники і рівні оцінювання розвитку психофізичної витривалості майбутніх професіоналів військового управління. *Військова освіта*. Київ, 2018. – Вип. 1 (37). С. 166-173.
12. Хацаюк О., Єлісеєва О., Жуков В., Клименко В., Бережний Ю. Модель формування готовності майбутніх офіцерів до застосування заходів фізичного впливу в різних умовах службово-оперативної діяльності. *Інноваційна педагогіка*. Одеса, 2020. – Вип. 29 (2). С. 174-178.
13. Шемчук В., Хацаюк О., Соколовський В., Ковтуненко А., Корнієнко О., Ю. Муштатов. Формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів до дій в умовах радіаційної, хімічної та біологічної небезпеки. *Військова освіта*. Київ, 2021. – Вип. 1 (43). С. 360-381.
14. Khatsaiuk, O., Medvid, M., Maksymchuk, B., Kurok, O., Dziuba, P., Tyurina, V., Chervonyi, P., Yevdokimova, O., Levko, M., Demchenko, I., Maliar, N., Maliar, E., & Maksymchuk, I. (2021). Preparing Future Officers for Performing Assigned Tasks through Special Physical Training. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 13 (2), 457-475. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/431>.
15. Пронтенко В., Старчук О., Гусак О., Дятел А., Хлібович І., Плева К., Рябуха О. Вплив засобів спеціальної фізичної підготовки на формування фізичної готовності майбутніх офіцерів до професійно-бойової діяльності. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2021. – Вип. 10 (141). С. 106-110.
16. Лиман А.А., Приходько І.І., Морозова Л.В. Визначення структури психологічної готовності до ризику військовослужбовців Національної гвардії України. *Честь і закон*. Харків, 2019. – Вип. 4 (71). С. 117–125.
17. Колесніченко О.С., Приходько І.І., Мацегора Я. В., Юр'єва Н. В. Прогнозування психологічної готовності до ризику фахівців екстремальних видів діяльності. *Збірник наукових праць Національної Академії Державної прикордонної служби України. Психологічні науки*. Хмельницький, 2016. – Вип. 2 (4). С. 115–138.

References

1. Shvets D.V. Training of future officers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine for the protection and maintenance of public order in the process of professional training: Autoref. Thesis ... Cand. Ped. Sciences: 13.00.04. Kyiv, 2016. 22 p.
2. Koval I.S. Formation of professional readiness of future rescuers for activities in extreme conditions: Thesis dis. ... Cand. Ped. Sciences: 13.00.04. Lviv, 2017. 235 p.
3. Khlypavka H.G. Formation of social competence of future officers of the civil protection service of Ukraine in the process of professional training: Autoref. Thesis dis. ... Cand. Ped. Sciences: 13.00.04. Kyiv, 2019. 22 p.
4. Kuruch A.V. Formation of political competence of future officers in higher military educational institutions: Thesis dis.

- ... Cand. Ped. Sciences: 13.00.04. Kharkiv, 2019. 292 p.
5. Taimasov Yu.S. Theoretical and methodical principles of training future specialists: Autoref. Thesis dis. ... Cand. Ped. Sciences: 13.00.04. Kharkiv, 2021. 44 p.
6. Kolesnichenko O.S. Psychological readiness of employees of the Ministry of Emergency Situations of Ukraine for professional activity in extreme conditions: Autoref. Thesis dis. ... Cand. Psychol. Sciences: 19.00.01. Kyiv, 2011. 19 p.
7. Mul S.A. Psychology of the readiness of the border guard officer for professional activity: Thesis dis. ... Cand. Psychol. Sciences: 19.00.01. Kyiv, 2016. 539 p.
8. Lytvynchuk M.Yu. Formation of psychological readiness of future border guards to make decisions in crisis situations: Autoref. Thesis dis. ... Cand. Psychol. Sciences: 19.00.01. Kyiv, 2018. 288 p.
9. Pokanevich O.A. Formation of psychological readiness for professional activity in future firefighters-rescuers: Thesis dis. ... Cand. Psychol. Sciences: 19.00.09. Kyiv, 2019. 279 p.
10. Khanym Ramiz Kyzy Sofieva. Psychological criteria of professional fitness of rescuers of the special risk rescue service of the Ministry of Emergency Situations of the Republic of Azerbaijan: dis. ... Dr. of philosophy: 053 "Psychology". Kharkiv, 2021. 218 p.
11. Kostiv S.F. Criteria, indicators and levels of assessment of the development of psychophysical endurance of future military management professionals. Military education. Kyiv, 2018. – Issue 1 (37). P.p. 166-173.
12. Khatsaiuk O., Yeliseeva O., Zhukov V., Klymenko V., Berezhny Yu. Model of formation of readiness of future officers to use measures of physical impact in different conditions of service and operational activity. Innovative pedagogy. Odesa, 2020. – Issue 29 (2). P.p. 174-178.
13. Shemchuk V., Khatsaiuk O., Sokolovsky V., Kovtunencko A., Kornienko O., Mushtatov Yu. Formation of professional competencies of future officers for actions in conditions of radiation, chemical and biological danger. Military education. Kyiv, 2021. – Issue 1 (43). P.p. 360-381.
14. Khatsaiuk, O., Medvid, M., Maksymchuk, B., Kurok, O., Dziuba, P., Tyurina, V., Chervonyi, P., Yevdokimova, O., Levko, M., Demchenko, I., Maliar, N., Maliar, E., & Maksymchuk, I. (2021). Preparing Future Officers for Performing Assigned Tasks through Special Physical Training. Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala, 13 (2), 457-475. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/431>.
15. Pronenko V., Starchuk O., Husak O., Dyatel A., Khlivovych I., Pleva K., Ryabukha O. The effect of special physical training on the formation of physical readiness of future officers for professional combat activities. Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2021. – Issue 10 (141). P.p. 106-110.
16. Lyman A.A., Prykhodko I.I., Morozova L.V. Determination of the structure of psychological readiness for risk of servicemen of the National Guard of Ukraine. Honor and law. Kharkiv, 2021. – Issue 4 (71). P.p. 117-125.
17. Kolesnichenko O.S., Prykhodko I.I., Matsegora Y.V., Yuryeva N.V. Prediction of psychological readiness for risk of experts in extreme types of activities. Collection of scientific works of the National Academy of the State Border Service of Ukraine. Psychological sciences. Khmelnytskyi, 2016. – Issue 2 (4). P.p. 115-138.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.02(160).18

Демиденко М. О.
старший викладач
кафедри технологій оздоровлення і спорту КПІ імені Ігоря Сікорського
Обезюк Т. К.
старший викладач
кафедри технологій оздоровлення і спорту КПІ імені Ігоря Сікорського
Карпюк І.О.
кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри технологій оздоровлення і спорту, КПІ імені Ігоря Сікорського

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ З ПОРУШЕННЯМИ ПОСТАВИ

Метою дослідно-експериментального дослідження стала розробка та апробація комплексу спеціальних вправ, що формують правильну поставу на заняттях фізичним вихованням. Мета конкретизувалася через постановку низки завдань: виявити ступінь порушень постави у студентів першого курсу Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», розробити та апробувати комплекс фізичних вправ, спрямований на корекцію порушень постави, оцінити ефективність роботи щодо формування правильної постави на заняттях з фізичного виховання. Результати дослідження ступеня порушень постави на контрольному етапі свідчать, що кількість студентів експериментальної групи з нормальною поставою збільшилася у процесі цілеспрямованої роботи. Виходячи з результатів первинного дослідження складено комплекс спеціальних фізичних вправ та рухливих ігор, спрямований на корекцію порушень постави студентів у експериментальній групі. У рамках занять з фізичного виховання дозування навантаження здійснювали шляхом зміни темпу, амплітуди, кількості рухів, а також за рахунок обтяження та опору. Після кожного заняття студентам ставилося домашнє завдання, яке вони повинні виконувати самостійно вдома. Спеціальні вправи включалися і різні форми фізкультурної роботи у вузі: на заняттях фізичної культурою, гімнастики до занять, у фізкультурних годинах. Комплекси спеціальних фізичних вправ та рухливих ігор, проведених зі студентами першого курсу на заняттях з